

SOUSEDÉ

Historie z předminulého století Napsal Alois Jirásek

IX.

Klas v polích dozrával, v kraji nastaly žně, v pohorském městečku a v okolí již o nich mluvili a na ně se chystali.

V ten čas nastalo sousedce Březinové potěšení. Čekal syna, "pana majstra" ze semináře na vagech. Také se na něj chystala, jako by tam v Hradci jen samou zaprázenou pojízďali a táborky ani neznali. — Všechny babníky, hlíněné i měděné, naplnila sladkým těstem a mákem, a když je pak z pece vytáhla, vyklopila celou řadu buchet pěkně do červená upéčených, libě páchnoucích. V domě bylo plné ruce práce, a panimáma Březinová v bílém čepce, v červeném živůtku a modré, široké zástěře přes boky sahající šiperné se v kuchyni oháněla, jako by traktaci chystala; sotva že si na chvíli sedla. Jen tak učinila, a již jako mladice se vzhopivší kvapila ven, kde zahrála bryčka. Vystoupil z ní panátka se synem, jemuž naproti vyjel. Z okolních domů k Březinovým vyhlíželi, tu tam i před dům vyšli. Martineček Jelipivův vyběhl ještě dále, až k samé bryčce, a hlásil se upřímně, trochu sice nemístně a dotěrně, k bývalému spolužáku a kamarádu, a s nímž v jedné škamně sedával, od něhož nejednou býval bit a přátelsky ořízen, aby se teď jim pochlubil a sebe poněkud povznesl.

"Tíi kohoutů" se také divili. U jednoho okna stála Lenorka, též se z příchodu mladého muže. Jindy, dokud na latinských býval, těšila se ještě více, protože celý vagec byla jedna kratochvíle, jeden žert a smích. Teď to již ovšem tak nemohlo být, než přece kus změny jednotvárného života nastane a leckdy se obveselí.

U druhého okna stála její matka, ne tak veselé ven vyhlížející. Stála tu oděná jako vždy, ústoune, a pěkně přičinutými přes čelo vlasy, všecka jako z bavin. V chladných očích divný svit prokmitoval, odlesk to tajemné nepřiznání, která v nitru jí hlohala. Proč ona nemá syna majstra, proč Březinové je všecko přáno? A nevolný, trapný ten eit častěji teď se ozýval v duši zasnužilé Peškové, jejíž mysl nechtěla stím skutečným i samovolným a muživým hloubáním byla roztrpčená, častěji se budil, kdykoliv zaslechla o Březinových, jakou mají radost i žest ze svého syna, jak pana majstra do kláštera zvou, jak se s ním páni čestují.

Lenorka byla teď opět veselější, šiperná jako laštovička. Strýc jí upokojil, a matka teď jako by zapomněla, také nevedla tak ostrých řečí o svém muži. Lenorka měla jenom jedno souzení, a to byl Martin Jelipivův. Ten jenák byl milovník nejvytrvalejší. Co se ho naškádli, kolikrát ho již dosti srozumitelně odhaly! — Ale buď že nerozuměl, což bylo pravdě podobnější, nebo nechtěl. Vánde jí pronásledoval, všude byl za ní; jen když ji uviděl, byl spokojenější. A když naň promluvil nebo dokonce se usmála, div že si neposkočil. Až se mu smálo, až ho škádlili s šidli. Hoši mu začasté buď divněch věcí o Lenorce namluvili, tak jej soužee, nebo mu na duši a vřru od ní něco pěkného vyřizovali, tak jej oblažuje. On věřil všemu.

Za ty všechny řeči, všechno škádlení a mrzutost měla teď nábradu, když tak někdy knotr Březina se synem majstrem přišel dopoledne na vino. Sedal ve vedlejší pokojí v dlouhého stolu, kam také vřehnostenský purkrabí, primas, vážní sousedé a někdy také P. Bonaventura přicházeli. Co tu s nimi mladý majstr sedal, smálo se víc než kdy jindy; mltá takové nápady a přineal vždy s sebou divných průpovědek, že se jim nasušli až do alletuja.

Ale letos, jak přijel, často mluvivali tak vážně, a to o věci, která večkerým mdesteckem hnula, pro kterou mnozí se lekali, a která i vážné sousedy, většinou opatrné otce města, přitáhla k mnohým úvahám a rozhovorům. Jen ten šelmovský pan majstr usmívav se nepřestal, a sdálo se, že i tato vše jest mu žertem. A bylo to přece — strašidlo.

Opravdové, skutečné strašidlo, které neviděl jen toliko někdo, a le mnoho lidí, a ti všichni vypořádali jedno, jako by se byli umluvíli. Martineček Jelipivův dušuje se, vypravoval každému o něm, kdo to chtěl slyšet, a pokračoval div že se mu nezatřásla kolena a zuby nezačevakaly.

On první to strašidlo ubíhal. Stál na jejich dvorečku u plotu a díval se do Peškovy zahrádky. Čtrvák ovšem se neprozradil, proč se tam díval, nebo že smad tam dokonce chtěl vkročiti, aby promluvil s Lenorkou meškající vžlyčky podvečer na zahrádce. A jak tu stojí, vlastně se tam do zahrádky chystá, zaběhá se tam něco u altánku v houštině. Bylo již dávno po klekání a přitání. — To bílé začne růst a se zvedati; roste a roste, vřá a vřá, až tu stojí jakási bílá, velká postava vzpřímená, mnohem větší nežli největší člověk, chvíli stojí, pak vzchápe ruce, pak jimi zalomí (dle jiných zahrozí), a jde volným vážným krokem zahrádkou dál, až u stavení ve tmě zmizí.

Některí i tajemný nářek slyšeli. Martineček na poprvé toto vše neviděl, nebo zrovň tajemně zjevení, dal se na útěk. Pak to také jiní viděli, zrovna tak. Strašidlo bylo vždy, kdykoliv se zjevilo, totéž. Ve městě to nadělovalo mnoho řečí, a nebylo pak ani jediného, jenž by tomu nevěřil. — Kdo tomu jen nevěřil, byl P. Bonaventura a teď Březinův majstr. Proto si to také s maminkou na celý den pokazil. Hrozila se nad jeho nevěrou; aby jej přesvědčila, uváděla nejeden příklad, jak jej od matky, od báby nebo děda byla slyšela, ujišťuje jej, že to svatovatá pravda. Rozhorlila se však, když i tyto případy jí chtěl syn vymluvit nebo vysvětliti.

"Co pak jsi to nikdy nečetl v knížkách? Co pak jsi nečetl psaní dušiček z ošatek, nebo o tom, co vypravovali lidé, kteří byli na chvíli v pekle, a co pak živi po nich napsali? Však tu knížku mám ze svaté misie. Což jsi jí nikdy neviděl a ty obrázky v ní? No, a nemůže-li být, že taková trápená duše z milosti na svět je puštěna, aby tu své přání projevila a pomoe neb aspoň ulehčení si vyprosila?" — Tak horlivě matka strašidla hájila, tu duši tuze trápenou, v kterou synu bohosevci něměně nechtělo se věřiti, až dále již se nebránil, poněvadž viděl, že každé slovíčko tu hrách na stěnu.

Divil se a smál, že lidé jsou tak zpodílili, že takovým báheorkám věří a takovými lichými věcmi pouhé vymyšlenosti sebe děsí. — Ještě divněji mu bylo, že také ta smělá Lenorka se s ním nezasmlála, když žertovně ducha trápeného odhýval, ale prostoduse se vyznala, že ji to také leká, a že by po klekání nevyšla ze stavení ani za celý svět.

Jiříkovi to nedalo. Pátral dále, a tu se dověděl, že to strašidlo se neukazuje vžlyčky stejné, na stopu však nemohl přijíti nicemu. Dával si dost pozor, ale nepodařilo se mu nikdy je zahlédnouti. Už delší čas se nezjevovato, a Pešková, již ten hluk i strašidlo nemálo lekaly a mřzely, těšila se, že je po všem. — Martineček Jelipivův, jenž od té doby, co tu bílou postavu u Pešků zahrádky, sousedčině zahrádce se vyhlíhal, nabýval znovu ducha. — Blížil se opět opatrně ke plotu, aby zahlédl Lenorku a s ní milostně pohovořil. Odvážil se již zase na zahrádku i kdy soumrak nadcházel a klekání odezvonil.

Jednoho krásného večera — bylo koncem srpna měsíce — šoural se Martin k sousedčině zahrádce. Pudílat jej tam horoucí touha. Nebo bylo zachmuřeno, sotva tu tam hvězdička samojedná prokmitovala. Bylo však vlažné a příjemné. Večerní větrík, jenž chvilmi ve tmavých korunách stromů závevřil, roznášel libou vůni květů. Mladý Jelipivo již zvedal nahu, aby vylezl na plot a přes plot do Peškovy zahrady. V tom však mu sklesla, a zůstal jako přimražen drž se tyčiček. Hle tam jako tenkrát, zvedlo se cosi bílého, vstýčuje se zvolna, roste a roste, teď vstáhla ta hrozná postava ruce jako by zahrozila.

Martineček sebou trhl, a odskočil od plotu. Chtěl vykřiknouti, ale hlas mu uvázl strachem v hrdle. Dal se na útěk.

Tajemná bílá postava kráčela však zahradou dále, míříc ku stavení. Již se přiblížila ku vratům, u nichž v houštině malinovém stála košatá jablona. Tu se strašidlo rázem zastavilo a — vykřiklo.

Z černého stínu jabloně a houštiny vřtyčila se rázem tmavá postava jakási, jež bílé postavy pevně se chopila. Bylo to jako by temný duch objal bílého. Za okamžik se oba ani nehnuli, až pak bílé zjevení sebou trhlo, jako by se pevnému nárměti chtělo vyvinouti.

"Čeho žádáš, duše trápená?" ozvala se postava temná.

Hlas ten jako by kouzlem dotkl se strašidla, nebo ihned se utišilo. A než se nadálo, cítilo, že sáhnuto po jeho temeni, jež jako ufato rázem snížilo se. Vysoký třehtý sletěl do trávníka, za ním spadla bílá roucha a ze strašidla nezbyla tu kostra ducha umučeného a líce zbledované, ale kyprá, svěží postava Peškovy Lenorky. Teď jako by s duchovým šatem všecko smélost ztratila; škubla sebou, chtě přehnouti. Ale smélec, "pan majstr" Březinův, jenž ruku kolem ní ovinul, byl jako klek. Ruka jeho neřčila rychlý tepot jejího srdce, úžeji přivnul k sobě pružné divčino tělo a teď nabhuve se vtiskl několik vroucích políbení na její tvář a ústa.

Lenorka přivřela oči, a byla za okamžik jako bez ducha; pak jako luň, vynuknuvši se mu, skokem zmizela za vrátky.

Temná postava chvíli tu stála, hledie za dívkou. Pak obrátil se ku plotu, obratně se na něj vyvažila a skokem očíta se v zahrádce Březinových. V tom již na druhé straně ozvaly se hlasy a několik lidí blížilo se ze dvorečka Jelipivova ku plotu.

"Čz zmizelo!" ozval se hlas. "Na mou milou, že tu bylo, viděl jsem je," vynikal Martinečkův hlas.

Ale Jiřík Březinův jich nedbal. Stojte ve stínu, hleděl plotem na Peškovu zahrádku, nepřijde-li si "duch" pro svou plechovou hlavu a plachtu. Nikoho se však nedočkal.

Jiříkovi zmešlo. Vlastně vyšel si pro smích, aby ducha odkrytí stropil pěknou švandu. Dobře, že nikomu nie neřekl. Co chtěl, sie vyvedl, dobře se mu vydařilo, ale ani trochu se nezasmál. Když by se byl nadál, že to Lenorka! — Ani se mu domů nechtělo. Šel zahradou dál pode stromy. Pořád se mu zdálo, jako by měl v náručí to mladé, kypré tělo, jako by mu pode dlaní tepalo srdéčko, jako když drží lapeného, ustrašeného ptáčka. Krev živé, prudee se mu rozproudivši, dosud se neškonějšila. V každé žilce mu hrála. A teď jako by večerním vlašným vzduchem zavanulo:

"Puste mne, prosím vás." To ho tichým rozechvělým hlasem Lenorka tak žádala, když ji pevně v náručí držel, a tu se mu prudee vytrhla. Jistě se rozhněvala. Poznala ho.

Kdyby ho tak panimáma byla viděla, jak nastávající velebný pán, pan farář, třeba pan kanovník, lezl přes plot, jak horoucně umí děvčata objímati! — Pak jak opět přes plot přelezl, nyní tichou nozí po zahrádě chodil, a nelituje, nýbrž na tu pěknou chvíli všecken vzrušený vzpomíná a v nebezpečně bludité divněch myšlénkách zachází.

X.

Tou chvílí Lenorka vltěnuvši jako pronásledovaný pták do své světničky, sklesla všecka vzrušená na své lůžko pod nebesy. Srdce jí hlasitě bilo, mladá hadra prudee se zvedala. Div že dechu popadala. Cítila, že jí všecko horko vstoupilo do tváře, jež tím okamžikem byla jistě jako ráže do temna zbarvená. Cítila na ní dosud vášnivá políbení toho odvážného smélec. Tentokrát však nevztáhla prudee ruky své, aby ono místo si na líce utřela, jako učinila, když Martineček jednou zapomenuv se, chtěl jí polibiti a jen tvář se jejího líce dotekl.

Tam pod jabloní libozný žár každou žilku jí zachvěl, a smysly až opojil. A ještě teď se Lenorka chvěla, an prudký, blaživý ten pocit vyzníval. Ale jak poněnáhu vzrušení to ochabovalo.

počivovalo dávée nepokoj. Myslílo, že to hněv na toho odvážlivec.

Ne, takové žerty nejsou dovoleny! Co si to o ní myslí, že jí má? Je to pěkný majstr, který na děvčata čhá, aby je objímal! — Vřak proč se mu sama jak náleží neozvala, proč se nebránila? A v tom jí v duchu zavznělo, jak tise a vroucně zavolal: "Má Lenorko!"

V tom nebylo nic, že by si šásky tropil, to znělo upřímně, do opravdy. — Ale on, majstr!

To bylo v té mladé hlavě myšlének jako avatojanských mušček. Brzo ta, zas ona zamihla se štýpitem. Zapudila ji, zase ji volala, budila. Hlavně se sama sebe tázala: Bylo to náhodou, či hal jen na strašidlo, či dobře věda tak učinil? Ale zastuhuje!

Ještě nikdy tak Lenorka všecka znepokojena neuléhala jako dnes, ještě nikdy tak pozdě neusínala. Druhého dne rozneslo se městem, že u Pešků v zahrádce opět strašilo. Martin Jelipivův nadělal hrozných řečí a znovu zařekl se, že by vícekrát tou dobou nešel ani na krok v tu stranu. Panimáma Březinová vyvalovala zrovna chléb, když "pan majstr", zaspav na sedničce, přišel dolů do velké světnice.

"No, tak ty posměváčku! Strašidlo tu bylo zas!"

Jiřík se usmál a vypyřtal, kdy a jak to bylo. Když matka dopověděla, řekl:

"Uvidíte, že se víc neukáže!"

Později pak zastavil se pro něj Raimanův majstr, a ten ho vyzval na vino. Nebylo vyhnutí. Dnes Březinův bohosevce jinak kráčel přes Peškův práh, než jindy. Napjetí ovládlo mu duši, a bylo se mu ovládati, aby neprozradil, že myšlénky jeho jsou poletují.

Vstoupili do pokojíčka, zasedli ku stolu květovaným ubrusem pokrytému. Již ve velké světnici darmo se po Lenorce obířel. Zasedli. Místo drobných, rychlých krůčků zaslechl pak volné kroky, místo usměvavé, čerstvé tváře Lenorčiny zjevila se přibledlá, chladná tvář její matky. Lenorka nepřikla ani později, a když se po ní zeptali, stará jim odvětila, že někam odběhla.

O strašidle začítí Jiřík sobě nějak netroufal.

Vrátil se nespativ té, po které dychtěl. Ani pak po celý den se mu nepostěšilo, aby s Lenorkou promluvil, ba ani okem jí nespátlil. Odpoledne si kromě svého obyčje daleko do pole začel, na večer, sotva doma se ukazav, již opět na zahradu se ztratil. Chodil tam pode stromy, díval se na Peškův dvoreček, díval se za jablona, tam, kde se blýstělo Lenorčino okno. Ji však nespátlil. — Snad se hněvá, snad se ho schválně straní. — Jiřík byl tu, jako prve v polích, velmi vážný. Pořád myslil na večerjšek, na Lenorku. Jako když blesk zakmitne se rázem a ozáří utěšenou krajinu, již závoj šera zabaloval, v duši se mu rozsvítilo; co zakryto bylo dosud šerem neuvědomělosti, jasně teď vyniklo. Lenorka se mladému bohosevci v jiném světle zjevila, jiná, než mu někdy připadala. Jak dávno tomu, co v těch místech s ní hrával, co ji tu, jsa veselým studentem, škádlil! Jak býval tu šťastný a přeece tak klidný. Kde se mu teď myšlení jeho běže? A přeece! — Již tenkrát — ano — Lenorku vžlyčky tak rád vidal, vžlyčky se, na svátky nebo na vagech jedal, na ni těšival. A potom, když ty volné hry a zábavy přestaly, kdy již mu určeno povolání, jak i potom sousedčinu deerku bezděky vyhlédával, rád na ni hleděl, ji pozoroval. Každé hnutí její se mu líbilo, a jasný její hlas nad jiné rád slyšel, ať klidně mluvila, ať zvonivě se zasmála.

(Pokračování.)

JOHN J. OSTRONIC
praktický plumbař,
licencovaný pro Omaha a South Omaha.
Výkonává vždy práci první třídy v oboru plumbařském, svádění spodního topení, plynovodů, vodovodů a pod. Opravy jsou náli svlétností a vykonávány je k úplnému uspokojení. Veškeré práce věnuje se na největší péči. Výpovědy zdarma. Zavolejte nás telefonem Tyler, 1099.
Dílno: 1414 10th St. ulice, Omaha, Neb.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

BALTIMORE - BREMEN

Velké, moderní, dvoušroubové jednokajutové parníky. Lahodná jídla. Pohodlí bez přepychu. Všechny kajuty uprostřed lodi. Bezdrátová telegrafta. Nagrostá bezpečnost. Podmořské signály.

Přiměřené ceny:

- Druhá kajuta.....\$57.00
- Třetí kajuta.....\$36.00
- Pozve na "Rhein", "Main" a "Necimar".
- Mezipalubí.....\$33.00

Když jedete navštívit starý domov v Čechách, jeďte přes Baltimore.

Když posíláte pro své příbuzné neb přátele, by přijeli do Ameriky z Čech, kupte jim vyplacené lístky přes Baltimore.

O úplné podrobnosti požádejte: **A. SCHUMACHER & CO.,** General Agents, BALTIMORE, aneb jejich zástupce v celých Spojených Státech. **H. CLAUSENIUS & CO.,** General Western Agents, CHICAGO.

Chte-li si opravdu pochutnati na žitném chlebě, objednejte si sud Seykovy

Pravé žitné vejražky

osvědčené to mouky z nejlepšího severního žita, která nemá v Americe sobě rovné. Chléb z této mouky pečený jest čtvrtý i pátý den jako čerstvý.

Každá hospodyně, která zkusila jednou Seykovu žitnou vejražku, nechce žádnou jinou.

Cena \$4.00 sud.

Sudy, pečlivě do žoků zabalené, zasílají se do všech částí Spojených Států a objednávky vyřizuje český mlýn 40-4

W. Seyk Company,

Kewaunee, Wis.

THE

MERCHANTS NATIONAL BANK

OF OMAHA, NEB.

UNITED STATES DEPOSITORY

Capital \$500,000.00. Surplus and profits, \$700,00.00.

2775

LUTHER DRAKE, FRANK T. HAMILTON,
President. Vice-President.

FRED P. HAMILTON B. K. MEILE, C. B. DUGDALE,
Cashier. Ass't Cashier. Ass't Cashier.

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEST

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.

v čísle 1306 Farnam ulice.

Pravá importovaná piva na čepu. PLEŠŇSKÉ z Městského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbrauerei Bavaría pivo. Pivo Anheuser. Bush a světově známé Faust získalo rozsáhlou reputaci. Kavárna pro dámy na čh se na druhé podlaže

Pivo jest potrava

Dr. Von Liebig, jeden z největších světových chemiků, roztřídil to tak, když pravil: "Pivo a chléb jsou přírodní potravou pro pracujícího člověka." Téžee pracující lidé potřebují vydatnou a výživnou potravu, která obnovuje tkanivo. Pivo tudíž jest za takové tímto vynikajícím vládatorem považováno.

Náš nový moderní a zdravotnický zařízení pivovar umožňuje jen vyrábět pivo tak smacné, jaké vůbec se nám dá vařiti.

Willow Springs Brewing Co.

Prodává V. Schneider, 134 jiání 13. ul. Tel. Doug. 1907.
aneb Henry Pollock, 15. a Capitol ave. Tel. Doug. 2108